



Somogyi Károlyné felvétele

Felújított üzemrész

A szokásos, évről évre sorra kerülő nagykarbantartási munkálatokkal párhuzamosan új helyiségbe költöztetik a szegedi hűskombinátban a szalámitöltő gépsort. Felvételi munkálatok az átalakítás egy mozzanatát örökítették meg. Hétfőtől már a korábbinál lényegesen korszerűbb körülmények között tölthetik itt a szalámit.

Az OTP ifjúsági garzonlakásairól

Az Országos Takarékpénztár 1981-ben kidolgozta a fiatalok kétféle lakáshoz juttatásának rendszerét. Az illetékes főhatóságok, továbbá a KISZ közreműködésével kialakult a garzonlakások építésének programja, szabályozták az azokat az elveket is, amelyek szerint a lakások építése és elosztása megvalósul. A takarékosági hónap keretében, október 14-én Szegeden a KISZ és az OTP ifjúsági takarékosági fórumán meghirdették, hogy 1982-1985. között — egyetlen városban a Szeged megyei városi tanácsal — 300 garzonlakás építését tervezzük, s mintegy 100 lakás épül majd meg a megye többi városában.

Az elmúlt hetekben tartott ifjúsági fórumokon igen sok közérdeklődésre számot tartó kérdés merült fel az OTP ifjúsági garzonlakásokkal kapcsolatban. Ez alkalommal és e helyen ezekre kívánunk adni választ.

Az ifjúsági garzon korszerűen felszerelt, olyan házzal, összkomfortos lakás, amelyben egyebek közt 18 négyzetméteres a szoba, 7 négyzetméteres, étkezőre is alkalmas a konyha, s nem egy úgynevezett garzonházban, hanem más lakásokkal együttesen épülő lakóházakban, ott épülnek, ahol többszintes, telepszerű lakásépítési feladatokat oldanak meg a tanácsok.

Ifjúsági garzonlakást fiatal házaspár, családot alapítani szándékozó, jogos lakásigénnyel rendelkező olyan fiatalok kaphatnak, akiknek érvényes és legalább 4 és fél éves ifjúsági betétjük van, s ebből, vagy más anyagi forrásból (szülők, nagyszülők, rokonok támogatásából, vagy saját megtakarításukból) fedezni tudják a kötelező készpénzbefizetés összegét, amely előre láthatóan 80-100 ezer Ft körül alakul ki. A lakásvetélár további részét az OTP hitelből biztosítja. Velük — amennyiben megkapják a lakásvásárlás jogát — szerződést köt az OTP, ily módon lakástulajdon jön létre, amely — mint minden más OTP-lakás — el is idegeníthető. A tanácsokkal egyetértésben közös felelősséggel olyan megállapodás megkötése van folyamatban, amely arra is garanciát ad, hogy az egy-szobás garzonlakás-tulajdonosok, további céltakarékos-ság révén, 5 év múlva 2 szobás, vagy ennél nagyobb lakást vásárolhatnak. Hangsúlyoznom kell, hogy ez olyan kétoldalú megállapodás, amelyben nemcsak a tanács és az OTP vállal garanciát, hanem 5 éven keresztül jelen elképzeléseink szerint havi 800-1000 Ft-os céltakarékos-ság révén az ifjúsági garzonlakás-tulajdonos is.

Milyen további anyagi terhekkel kell számolni a már említett céltakarékos-ság mellett a garzonlakás-tulajdonosnak? Az OTP-hitel törlesztésével — ami mintegy 750-800 Ft-ot tesz ki havonta — és a lakásfenntartás költségeivel.

A nagyobb lakáshoz szükséges készpénzfedezetet a céltakarékos-ság biztosítja. További anyagi eszközök képezhet a szociálpolitikai kedvezmény és a vállalati hitel, amit ennél a második lépésnél tanácsolunk igénybe venni. Aki nagyobb lakást akar, attól az OTP visszavásárolja forgalmi áron a garzonlakást, a vételárból levonja a fennmaradt hitelt, és újabb hitelt nyújt az új lakás vásárlásához.

Természetesen a garzonlakás-tulajdonosok nem kötelesek nagyobb lakásba költözni, ha igényeiknek továbbra is megfelel az egy-szobás garzon. Abban az esetben, ha eladták az ifjúsági garzonlakást, az új tulajdonos már nem tarthat igényt a kétszobás, vagy ennél nagyobb alapterületű lakásra, a fentebb említett feltételekkel.

Milyen elvek érvényesülnek, és milyen gyakorlatot folytatunk majd az elosztásnál? Álláspontunk szerint a garzonlakások vevőkijelölésénél indokolt előnyben részesíteni a fiatal házaspárokat köztük a családostokat — tehát ők megelőzik a családot alapítani szándékozókat, az egyedülállókat. Ugyanígy előnyt adunk azoknak, akiknek érvényes ifjúsági betétjük van, vagyis, évek óta erre a célra takarékoskodnak. Természetesen indokolt figyelembe venni és értékelni a fiatalok gazdasági és társadalmi munkáját is. Ezek a szempontok előnyt jelentenek az igényjogosultság sorolásánál. Az igényjogosultságot a KISZ-szervezetek 1981. december 31-ig gyűjtik össze, a fiatalok jelentkezései alapján, majd értékelve és sorolva azokat, a tanácsi lakásügyi társadalmi bizottság útján, a végrehajtó bizottságok döntenek. Ezt követően az OTP illetékes fiókjai megkötik a szerződéseket.

Az OTP és a KISZ által rendezett ifjúsági fórumokon a fiatal lakásigénylők örömmel konstatahálták, hogy ennek a fontos, a pályakez-dőket, fiatal családokat segítő társadalompolitikai igértnek, a lakással való ellátásnak a folyamata az ifjúsági garzonlakás építése révén megynkben is beindult. Várhatóan 1982-ben már az első 100 ilyen lakás, majd azt követően a többi, összesen 400 lakás Szegeden és a megye többi városában megépül.

Az OTP ifjúsági garzon természetesen csak az egyik

válasz a fiatalok lakás-problémájára. A szerény lakáscsúszmánál egyelőre többre nem futja erőnkől, de a fiatalok anyagi helyzetének szemszögéből nézve is egyelőre ez a korrekt válasz. Ugy vélem, már ma is, de még inkább holnap, takarékoskodva egyre több lakásigénylő fiatal házaspár és családot alapítani szándékozó fiatal számára reális és kedvező megoldás lehet.

A fiatalok lakásigényét természetesen a jövőben is hivatottak kielégíteni, gondolkodunk itt a tanácsi bérlakásokra, az OTP saját beruházásban épülő lakásokra, de ezt a célt szolgálják a munkáslakások, a tanácsi értékesítési lakások és a lakásépítő szövetkezetek lakásai is. Ezeknek többségét eddig is fiatalok és munkások kapták városainkban. Természetesen adott a lehetősége a családiház-építésnek, valamint a tetőtér beépítésének, az emelet-ráépítésből kialakítható lakásoknak stb. Mindezek jelentős OTP-hitelekkel valósultak meg, és a jövőben is biztosítjuk ezt.

Mit ajánlunk azoknak, akik OTP ifjúsági garzonlakásokat kívánnak vásárolni? Mindenekelőtt takarékoskodjanak. Erre a célra ajánljuk az ifjúsági betétet, amelyet születéstől 35 éves korig köthetnek maguk a fiatalok, de lehetőségük van erre szülőknek, rokonoknak stb. is hozzájárózzák részére. Az ifjúsági betét olyan egyedülálló betétforma, amely az életben való elindulást, a pályakezdet, a lakáshoz jutást hivatott elősegíteni. Lényege a rendszeres, havonkénti meghatározott összegű takarékoskodás. Lehetőséget ad a havi betétösszeg emelésére is. Jelentős, 5-11% prémiummal megemelt kamatot is élvez a betéttulajdonos, és ugyanannyi hitelt kap, mint amilyen összegű a betéteje, amelynek felső határa 70 000 Ft. Fontos tudni, hogy csak ennél a formánál élvez a tulajdonos olyan kedvezményt is, hogy a hitel beszámít lakásvásárlás esetén a kötelező saját erő pénzüsségébe.

Tanácsoljuk, hogy az igénylők a KISZ-alapszervezetekben jelentkezzenek most ifjúsági garzonlakásra — akkor is, ha már korábban a lakáshivataloknál lakásigényüket elismerték. — A KISZ-szervezetek legkésőbb 1981. december végéig összegyűjtik az igényléseket, és a fen említett úton, a tanácsi szervekkel együtt sorolják igényüket, s így megszületnek a kiutalások, ezt követően pedig létrejönnek a szerződések.

DR. PERJÉSI LÁSZLÓ,
az OTP Csongrád megyei igazgatója

És a kiségitők?

Sokan nem értették, vajon mi szükség van arra, hogy a vállalatok, sok tucatnyi rubrikára osztott, terjedelmes kérdőíveken, évről évre beszámoljanak szervezeti tevékenységükről? Nos, például azért, hogy egyértelmű és megbízható kép alakuljon ki a teljesítménykövetelményekről, illetve a követelmények érvényesítéséről.

Az adatszolgáltató lapokat elemezve, az első fontos megállapítás, hogy a vállalatok 12 százaléka egyáltalán nem alkalmaz munkanormákat. A kiségitő beosztásban dolgozóknál a vállalatoknak csak a fele, a nem fizikai munkakörökben pedig — a hírközlést kivéve — csak elvétve élnek a munkanormák eszközével.

Némileg kedvezőbbre színezi a képet, hogy 1977-hez képest valamelyest emelkedett a teljesítménybérben foglalkoztatottak aránya (a szóban forgó elemzés 34,5 százalékot rögzített), ám itt is van kivétel: az építőipar. Kétszeresen is kivétel: ma is itt a legmagasabb a munkanormák alapján teljesítménybérrel fizetett dolgozók száma, annak ellenére, hogy ez a szám évek óta — s most már tendenciaszerűen — csökken. Az elemzés nem rögzíti a jelenség okait, feltehetően azért sem, mert a jelenség ésszerű okokkal aligha magyarázható. Ha valahol, akkor aztán az építőiparban igazán nagy jelentősége lenne a — minőségi előírásokkal kombinált — teljesítménybérézésnek, már csak azért is, mert a teljesítménybérézés lényegében utal a végzett munka szervezetszerűségére is. Ennek alapján okkal feltételezhető, hogy a nagy beruházásokkal korszerűsített építőiparunk szervezetszerű színvonala évek óta változatlanul alacsony. (Ezt egyébként egyéb, és sokkal jellemzőbb tények is megerősítik...)

Az általános helyzetképhez még annyit, hogy a munkanormák alapján fizetett dolgozók aránya feltűnő módon növekedett a kohászatban, az építőanyag-iparban, a vegyiparban, valamint a szállításban.

A részletek megintcsak elgondolkodtatók. A teljesítménybérések túlnyomó többsége (a könnyűiparban például 82 százaléka, a gépiparban 75,5 százaléka) az úgynevezett alapfolyamatokban dolgozik. Tehát olyan — részben gépi — munkahelyeken, ahol viszonylag nagyobb a technológiai rend, viszonylag szervezettebb a munka, helyel-közzel szervezetszerű kényszerpálya is felfedezhető, egyszerűen: ahol valami nyoma van az ipari szervezetségnek. S ebből a szempontból siralmas a

kiszolgáltató, a kiségitő munkahelyek állapota. Nem véletlen, hogy az itt dolgozóknak mindössze 5-7 százaléka kapja teljesítménye szerint a fizetséget. E munkahelyek gépi felszereltsége, szervezetsége és rendje, technológiája és fegyelme olyan, hogy gyakorlatilag nincs mód meg-alapozott teljesítménynormák megállapítására. Tehát nincs mód a teljesítménybérézésre sem, annak ellenére, hogy az ipari foglalkoztatottak közül hihetetlenül sokan dolgoznak a kiségitő folyamatokban.

A KSH nemrégiben végzett egy nemzetközi összehasonlítást, s kiderült, hogy nálunk kétszer annyi fizikai dolgozót foglalkoztat a szállítás, mint például az NDK-ban. Miért is ne? Amíg a fuvarozó-vállalat diktálja a fuvaroztatónak, s nem fordítva, addig nyilván egyre több vállalat rendelkezik be arra, hogy saját szállítórészlegével fuvaroztasson. Drága, gazdaságtalan, de legalább biztos megoldás.

Egyébként nem véletlenül idéztem a könnyűipari 82 százalékot az imént. E 82 százalékarányú munkástömeg mellett nemhogy csökkent, hanem növekedett a primitív munkakörülmények között dolgozó kiségitőmunkások aránya, jöllehet, az iparág az elmúlt másfél évtized egyik legnagyobb jelentőségű rekonstrukciójának volt a színtere. De ugyanez mondható el például az élelmiszeriparról is.

Mindez pedig még mindig csak kísérelése a normák és a teljesítménybérések alakulásának. A legnagyobb — és a legjellemzőbb — gond, hogy a munkanormák — a legtöbb helyen — változatlanul afféle bérszorzók. Márpedig a norma — s ezt minden alapfokú tanfolyamon tanítják — elsősorban szervezési eszköz. Vannak is bizonyos adatrendszerek, amelyek jól használhatók a létszámtervezésben, a gyártás-előkészítésben, vagy éppenséggel a termelésirányításban. Ezeket azonban nem használják. S mert ez ösrégi gond, talán ideje lenne mélyre ható vizsgálatot kezdeni arról, hogy miért nem. Talán nem ártana az egész kérdést a bérszabályozás szemszögéből megközelíteni, mert még senki nem bizonyította cáfolhatatlanul, hogy a bérszabályozás tág teret enged a teljesítmény növekedésének.

S ha netán e vizsgálat során szűkös, szigorú bérszabályozási korlátokra bukkannának, akkor be kellene látni, hogy e korlátok lebontása nélkül a teljesítménybérézés, mint hatásos és racionális ösztönzési eszköz, csupán fikció.

Vértes Csaba

MEDIKÉMIA ISZ

Új termékek

Az Arktika hidegindító ön-magában nem újdonosság. Korábban azonban csak a személgépkocsikban használták, s hamar megkedvelték az autósok, akiket a jármű-téli indításával kapcsolatos küzködéstől kímélte meg a szegedi Medikémia Isz terméke. Nemrég elkészült az a változat, amelyet az Ikarus-autóbuszok, illetve a MAV Diesel-mozdonyainak indítósakor használnak. Az Arktika hidegindító család az őszi BNV-n vásárdíjat kapott.

Ez a termék megtakarítást jelent a népgazdaságnak, mert importot helyettesít. Az új töltési eljárással, melynek során szén-dioxidot használnak hajtógázként, vagy tíz forint költséget takarít meg a szövetkezet. Jól jár a vásárló is, hiszen másfél-szer annyi vegyszer fér így egy-egy dobozba. S ami ma már szintén nem mellékes: a szén-dioxid nem szennyezi a levegőt, ahogyan a spray-k korábbi nem-mesgáz-hajtóanyagai.

A Medikémia úgy él a köztudatban, mint autoápolási cikkek gyártója; ebben a „műfajban” van egy valódi újdonosságuk is, a CRC-benzinadalek, amely tökéletes égést, optimális energiaátalakítást biztosít. Tisztítja az üzemanyag-rendszert, a porlasztót, a szelepeket, oldja a lerakódott szennyeződéseket. Csökkenti a kopást, védelmet nyújt a porlasztó eljegesedése ellen. Használatával gazdaságosabban üzemeltethető a kocsik, kevésbé szennyeződik a környezet.

Nemcsak az autoápoláshoz szükséges vegyi anyagokat készíti a szövetkezet, hanem minden olyasmit, amiben üzletet látnak. Így született az OFOTÉRT-tal együttműködve a szemüveg-tisztító, s most a velúr- és nubukbőrök ápolására alkalmas, vízelpergető spray. Ezt a készítményt a pécs börtor-gyárral közösen „találták ki”. Gyakori vásárlói panasza volt, hogy nincs mivel tisztítani a bőrcipőket, bőrkabátokat, gyakran átáznak. Niagara fantáziánévén kerül forgalomba a víztaszító per-met, amelyet az igényeknek megfelelően, sokféle színárnyalatban állítanak elő.

A Medikémia Isz dinamikus fejlődik: idén több mint 40 százalékkal termelnek többet, mint az elmúlt esztendőben. Növekszik exportjuk, s a hazai piacon is egyre nagyobbak az igények termékeik iránt. Sikerük titka egyszerű: rendre megtalálják azokat az árukat, amelyek kelendők a piacon, gyorsan, jó minőségben készítik és szállítják őket.

Alumínium térelemek

Kétezer-kétszáz négyzetméteres új alumínium csarnokban kezdték meg az alumínium lakótérelemek tömeges gyártását a Hódmezővásárhelyi Fémapari Vállalat mindszenti gyárában. A csarnok és a benne készülő termékek az Alumíniumipari Tröszt által kifejlesztett újdonosság. Az épület tetelének úgynevezett dongaíves kialakításával feleslegessé vált a hagyományosan alkalmazott, költséges acél tartószerkezet. A tízennyolc méter fesztávolságú tetőidomok, valamint az oldalfalak, s az ajtók, ablakok egyaránt alumíniumból készültek. A gyárépület három hónap alatt összeállítható, szükség esetén gyorsan áttelepíthető. A csarnokban gyártott termékek, az alumínium térelemek érdekessége, hogy belőlük tetszés szerinti méretű és rendeltetésű épületek készíthetők el, rendkívül gyorsan. Az alumínium lemezes, közepesen hőszigetelő anyaggal ellátott — szendvicsszerkezetű — térelemek kiválóan alkalmasak iskolák, felvonulási épületek, garázsok építésére. Az új üzemesarnokban évente 1200 ilyen, tizenhat négyzetméteres térelem készül.

Bormúzeum Badacsonyban

Badacsonyban, a bazaltszik-lák szomszédságában a Badacsonyi Állami Gazdaság bormúzeumot rendezett be. Használati tárgyak, eredeti

dokumentumok, fényképek és grafikonok adnak szinte teljes képet a borművelés ezer évről, a történelmi borvidék múltjáról. A bormúzeumot sokan látogatják.